

Startnotitie Nota Omgevingskwaliteit Woerden

Actualisering toetsingskader in Nota Omgevingskwaliteit

Opgesteld door Marit Salari – versie 5 juni 2023

Aanleiding

Op weg naar de omgevingswet

Vanaf januari 2024 wordt de nieuwe omgevingswet ingevoerd.

Gemeentelijke adviescommissie

Gemeenten worden geacht een gemeentelijke adviescommissie te hebben aangesteld voor aanvang van de nieuwe Omgevingswet. De taken en bevoegdheden van de huidige welstandscommissies en monumentencommissies vervallen van rechtswege.

De minimale wettelijke taak van de gemeentelijke adviescommissie is het uitbrengen van advies over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een gebouwd of aangelegd rijksmonument, met uitzondering van archeologische monumenten.

Een bredere taakstelling is ook mogelijk, zoals de huidige taakstelling van de Commissie Ruimtelijke kwaliteit & Erfgoed.

Huidige situatie

Taak Commissie Ruimtelijke kwaliteit & Erfgoed

Op dit moment heeft de gemeente Woerden een Commissie Ruimtelijke kwaliteit & Erfgoed. Deze commissie streeft naar een integrale advisering voor ruimtelijke ontwikkelingen en heeft als toetsingskader de Welstandsnota. De huidige Welstandsnota is in 2009 tot stand gekomen en sindsdien is een aantal beeldkwaliteitsplannen voor nieuwbouw-ontwikkelingen als toetsingskader toegevoegd aan deze nota.

De huidige commissie richt zich verder op advisering van aanvragen van omgevingsvergunningen bij rijks- en gemeentelijke monumenten en cultureel erfgoed. Tevens worden gebiedsontwikkelingen begeleid en is de commissie betrokken bij het opstellen van beeldkwaliteitsplannen voor deze gebieden.

Mandaatoverleg

Naast de vergaderingen van de voltallige commissie vindt er ook mandaatoverleg plaats. Twee leden van de commissie komen, indien nodig, wekelijkse samen om plannen te bespreken om de doorlooptijd van aanvragen te beperken.

In dit overleg worden minder omvangrijke aanvragen van omgevingsvergunningen behandeld dan in de voltallige commissie. In mandaatoverleg worden, volgens de Erfgoedverordening, alleen plannen beoordeeld waarvan verondersteld kan worden dat redelijkerwijs het standpunt van de commissie bekend is. Dit overleg wordt ook gebruikt om haalbaarheidsverzoeken te bespreken en ter voorbereiding van advisering door de voltallige commissie en als begeleiding van de uitwerking van een commissieadvies. Tijdens het mandaatoverleg vindt ook vooroverleg plaats om nieuwe beeldkwaliteitsplannen en nieuwe gebiedsontwikkelingen te bespreken.

Bestaand beleid / regelingen

Het huidige toetsingskader is vastgelegd in de Welstandsnota uit 2009. In 2013 is er door de gemeenteraad een flink deel van het grondgebied van Woerden welstandsvrij verklaard.

Gewenste situatie

Gemeentelijk adviescommissie

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de gemeenteraad een adviesorgaan hebben voor minimaal advisering op het gebied van vergunningsaanvragen voor rijksmonumentenactiviteiten. De Commissie Omgevingskwaliteit zal de Commissie Ruimtelijke kwaliteit & Erfgoed vervangen.

De nieuwe gemeentelijke adviescommissie zal ook moeten inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

Bij een bredere taakstelling valt te denken aan advisering in de geest van de huidige Welstandsnota en het Erfgoedbeleid:

- gemeentelijke monumenten;
- beschermde stads- dorpsgezichten;
- welstand-plichtige gebieden;
- reclame;
- kunstobjecten;
- vooroverleg haalbaarheidsverzoeken;
- stedenbouwkundige plannen;
- beeldkwaliteitsplannen.

Maar ook op het gebied van:

- cultuurhistorie;
- cultuurhistorische landschapselementen;
- klimaatadaptatie;
- natuur inclusief bouwen;
- energietransitie.

Nieuw beleid / regelingen

De huidige welstandsnota is in 2009 opgesteld en is inmiddels achterhaald/verouderd.

Nieuwe ontwikkelingen zijn niet opgenomen in het beleid, te denken valt aan airco- en warmtepomp-units, het plaatsen van zonnepanelen in beschermd stadsgezicht, ed. Gebiedsontwikkelingen na 2009 zijn ook niet of slechts deels opgenomen in de nota, evenals de beeldkwaliteitsplannen van deze ontwikkelingen. In 2013 is er welstandsvrij-beleid ingevoerd, 3 jaar na invoering zou er een evaluatie plaatsvinden. Deze evaluatie heeft tot op heden niet plaatsgevonden.

Het is daarom wenselijk om het huidige beleid te evalueren en vervolgens te actualiseren in een Nota Omgevingskwaliteit. Heldere toetsingskaders leiden tot meer duidelijkheid aan de initiatiefnemer en zorgen voor meer eenduidige en heldere adviezen.

Urgentie

Vaststellen Nota Omgevingskwaliteit

De huidige Welstandsnota blijft bij het invoeren van de Omgevingswet toetsingskader. Probleem is echter dat dit toetsingskader niet actueel is. Er zijn geen toetsingscriteria opgenomen voor nieuwe ontwikkelingen, zoals warmtepomp-units. Er ontbreken waardenbepalingen en toetsingscriteria voor nieuwe gebiedsontwikkelingen, omdat beeldkwaliteitsplannen niet of deels zijn opgenomen in de Welstandsnota. Tevens vervallen de beeldkwaliteitsplannen 2 jaar na oplevering als toetsingskader en daarmee worden deze gebieden welstandsvrij-gebied.

Daarnaast is het van belang om de huidige waardenbepalingen en toetsingscriteria te evalueren en dienen de welstandsvrije-gebieden te worden geëvalueerd.

Voorlopige projectopdracht

De Welstandsnota evalueren en te actualiseren in een Nota Omgevingskwaliteit.

Kansen, risico's, draagvlak

Tijdens dit proces is betrokkenheid van de huidige commissie Ruimtelijke kwaliteit & Erfgoed uiteraard aan de orde. Ook zal de interne organisatie daarbij worden betrokken. Bij de totstandkoming van de Nota zal uiteraard uw raad betrokken worden. Ook moet worden bekeken op welke wijze de inwoners hierbij betrokken kunnen worden.

Globale projectaanpak

- werkgroep vormen;
- opdracht formuleren extern bureau;
- evalueren huidige Welstandsnota;
- concept Nota Omgevingskwaliteit opstellen extern bureau;
- concept Nota Omgevingskwaliteit voorleggen college en raad;
- participatie inwoners en andere belanghebbende partijen (zoals architecten, projectontwikkelaars en bouwers);
- vaststellen Nota Omgevingskwaliteit.

Projectorganisatie

Er is een werkgroep nodig om dit project uit te werken.

Deze werkgroep bestaat uit:

- Juridisch adviseur;
- Adviseur monumentenzorg;
- Secretaris commissie Ruimtelijke kwaliteit & Erfgoed;
- Stedenbouwkundige.

Voor het opstellen van de Nota Omgevingskwaliteit is een extern deskundig bureau nodig.

Kosten, baten en dekking

In de begroting is reeds een budget van € 80.000 opgenomen voor het inhuren van een extern bureau en het financieren van de uren gemaakt door de werkgroep.

Globale planning

- Voor zomer 2023 opdracht formuleren en uitzetten;
- Na zomer 2023 opdracht extern bureau met werkgroep formuleren en uitzetten;
- Najaar 2023 concept Nota Omgevingskwaliteit opstellen extern bureau;
- Begin 2024 concept Nota Omgevingskwaliteit voorleggen college en raad;
- Voorjaar 2024 participatie inwoners en andere belanghebbende partijen (zoals architecten, projectontwikkelaars en bouwers);
- Najaar 2024 vaststellen Nota Omgevingskwaliteit college en raad.